

Coloquio con Anxos García Fonte

Moderadora: Ana Boullón

Participantes: Manuel Viñas, Anxos García Fonte

Manuel Viñas

Anxos, en hora boa. Chamoume a atención o vídeo do traballo que fixeches, o tema (en Pontedeume, deduzo). Notas certa fragmentación entre os rapaces? É dicir, non hai un discurso que lles chegue unánime como hai 30 ou 40 anos entre os medios de comunicación, que eran os que había; agora está moi dividido. Nótaslles tamén no que é a elección dos nomes, no que é as competencias lingüísticas, etcétera? Isto é, certa fragmentación na recepción de impulsos lingüísticos, incluso na elección dos animais, en función da fragmentación que teñen os rapaces que non se dan... Pontedeume é unha vila, imos dicir, media, en Galicia, pero eu imaxino que haberá xentes de diferentes estratos sociais ou sometidos a diversos tipos de familias, e neste tipo de cousas, ou incluso de medios de comunicación aos que acceden agora, que non son Televisión Española ou Cadena SER, como era hai trinta ou corenta anos. Son cousas moi específicas. Se notas tamén iso.

Anxos García Fonte

Eu noto un cambio enorme na competencia lingüística dos alumnos e alumnas e tamén mesmo no imaxinario que eles comparten, xa tan diferente non só do imaxinario no que eu me criei, senón do imaxinario no que se criaron os meus fillos. É dicir: que un alumno, que ademais é veciño meu, me pregunte: “¿qué es una verza?” non sei como interpretalo. Son nenos tan desconectados da realidade (ou da realidade que eu pensaba que era a realidade!), que... Explícome, non?

Pensemos: a educación dos nenos. Agora está fundamentalmente en mans da institución escolar, cada vez máis desde que nacen, practicamente. A institución escolar é como unha máquina de desgaleguización, isto é así. Despois da escola os nenos continúan en institucións escolares, que son todo o mundo das

extraescolares, pero segue sendo escola, con monitores, fan deporte... en castelán, a maioría. O tema dos monitores de deportes e de extraescolares tamén é un factor de desgaleguización impresionante. Teñen moita autoridade sobre os rapaces, porque é no que eles pensan, dalgunha maneira, que se poden realizar, que poden brillar, entón aí envorcan toda a súa enerxía. Todos os nenos soñan con ser Messi (agora será con ser outro xogador, Messi xa está un pouquiño pasado, creo; non sei moito de fútbol); as nenas queren ser guapísimas, elegantísimas... Todos estes modelos son modelos sociais, e o baile, o deporte, o non sei que e non sei canto, todo ese mundo que vén despois da escola tamén está en castelán, e aínda máis que a escola, porque son, en xeral..., é xente que non...

Non quero dicir parvadas nin xeneralizar, pero o caso é que non estamos proxectando o noso importantísimo e riquísimo imaxinario colectivo autóctono dándolle novas formas neste mundo contemporáneo. Cando os meus nenos eran pequenos había series que lles gustaban moitísimo, había unha programación en galego que lles encantaba. Porque *Shin-Chan* eran uns debuxos xaponeses, pero estaban tan ben traducidos, estaban tan ben dobrados, que era o imaxinario galego. Era así, con todos os peros que lle queiramos poñer, pero os nenos e as familias dos nenos víanse reflectidos nisto. A programación do Xabarín: moitos nenos sentíanse parte diso, desa cultura infantil, desa cultura audiovisual, que os facía sentirse ben por uns minutos despois da escola.

Eu non sei se agora os nenos teñen tempo a ver algún programa bo para nenos despois da escola. A miña impresión é que teñen unha axenda tan *petada*, hai un horror ao baleiro nas axendas dos nenos, que sempre teñen que estar facendo cousas, sempre teñen que estar aprendendo algo, que non lles chegan os días. É un absoluto abafo. Un neno na escola, cando lle contas un conto, queda en éxtase, porque ninguén lle conta contos. A min dinmo: “es a única que nos conta contos”. Pois que pena, porque a miña avoa era case analfabeta, pero contábame contos. Entón, todo isto estase diluíndo, creando unha capa aí moi superficial de cultura pseudoanglosaxoa, porque tampouco está ben enraizada. Iso é o que vexo eu.

E o da lingua xa é... Iso, que me pregunte un veciño meu, de Cabanas, que coñezo os pais, coñezo os avós, “Anxos, ¿qué es una verza?”. Non pode ser. Digo: “Mira, non che vou contestar, faille esa pregunta a túa nai e dille da miña parte, que faga algo, por favor”. Porque se ten un fillo que non sabe o que é unha verza é que algo está fallando, ou non? Digo eu, non sei.